

D E P L A T E
§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring "DE PLATE", v.z.w.

Hoofdredacteur : O. VILAIN
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen ondertekende bijdragen.

8e jaargang, nr 3, maart 1979.

— — — — —
MAART - ACTIVITEIT

Het bestuur van de Oostendse Heemkundige Kring "DE PLATE" heeft de eer en het genoegen U uit te nodigen op de maart-activiteit die doorgaat in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat, 6, Oostende op

donderdag 29 maart 1979, om 20u30

de heer Leo CUVELIER, licentiaat kunstgeschiedenis en oudheidkunde, geeft er een lezing met dia's over "TORHOUTS AARDEWERK 1885-1939". Het meerkleurig versierd aardewerk uit de pottenbakkerij MAES.

Het Torhouts aardewerk als "pronkaardewerk" heeft zijn oorsprong gevonden bij de pottenbakkerij Willemijns (1783-1867). Zowel door de ligging van Torhout, het gebruik van eenvoudige grondstoffen en door haar eigen geschiedenis, is het een volksaardewerk, gebonden aan deze factoren. Dit aardewerk is het produkt van een der zeldzame ateliers, die de traditie van het ambacht behouden heeft, tegen iedere vorm van industrialisatie in. Daaruit ontstond een kunstproduktie waarvan de charme weinig geëvenaard werd.

Aan de hand van archieffoto's wordt ondermeer de geschiedenis en de technieken van dit ambacht geschetst. Een groot gedeelte wordt echter ingenomen door voorbeelden van het aardewerk zelf. Enkele ontwerptekeningen geven ons een idee over het vervaardigen en aanmaken van het aardewerk.

Ter vergelijking en om het Torhouts aardewerk beter te situeren, zijn voorbeelden uit de pottenbakkerij Willemijns en uit de werkhuizen die gelijktijdig of later dan "Maes" dit aardewerk vervaardigden, onontbeerlijk.

Tenslotte wordt er de mogelijkheid geboden om tijdens de spreekbeurt enkele stukken aardewerk te bekijken.

Indien er leden zijn die enkele exemplaren van dit soort aardewerk bezitten, of er twijfels over hebben, dan zijn zij steeds welkom ermee op de vergadering.

J.B. DREESEN

— — — — —
KLAPPER 1978

De klapper 1978 opgemaakt door J.H. KLAUSING zal verschijnen op het einde van de maand maart. We vragen de leden die ons hiervoor reeds 30 F. opstuurden nog een paar weekjes geduld te willen uitoefenen.

O. V.

JAARBOEK TER CUERE

Het Jaarboek van "TER CUERE" is uit. Een feit dat wel niet kan wedijveren met het verschijnen van de ene of andere bestseller, maar dat voor de Heemkundigen van onze kuststreek en voor de bijna 600 leden van onze broedervereniging (of is het een zustervereniging?) een welkom en interessant gebeuren blijft.

Het boek is niet zo dik uitgevallen als verleden jaar, maar koken en ook drukken kost geld en daarom heeft de redactieraad van TER CUERE toch maar even de riem aangehaald, er zijn ook nog andere kosten in een vereniging.

Na het gewone officiële gedeelte volgt een licht stukje humoristische folklore. Een reeks "Extracten uit het Wetboek van de Tucht en Strafrecht voor de Koopvaardij-schepen en de Vischvangst ter Zee" uit 1849 geven ons een idee over de harde kanten van het zeemannsberoep in de vorige eeuw.

Camiel GESELLE schenkt ons 25 bladzijden ver "Een terugblik op 't Dorp en op 't Sas" met een massa anekdoten en drie illustraties.

Over de Bredense soldaten van Napoleon weet Richard VERBANCK ons zeer interessante dingen te vertellen.

Voor de meeste Oostendenaars zal echter het sluitstuk van dit Jaarboek, een flinke brok over "De forten van Oostende" onmiddellijk de aandacht krijgen.

Na een korte, technisch-historische inleiding die de lezer in de wereld van forten redoutes, schansen, citadelles, kroonwerken, hoornwerken, kazemat, halve maan, redans en noem maar op binnenbrengt leidt Richard VERBANCK, de auteur van dit artikel, ons bij de hand over en doorheen de Oostendse fortengordel. Ik zou zeggen een weinig betreden gebied dat eindelijk eens bewandeld wordt.

Welke echte of vermeende Oostendenaar kan in het Oostendse landschap de forten ALBERTUS, SINTE ISABELLA, SINTE CLARA of SINTE MICHIEL situeren. En toch zijn het zeer markante topografische merktekens in Groot-Oostende. Geen zorg echter de auteur staat borg voor een degelijke beschrijving.

Op een manier waarvan alleen Ter Cuere's erevoorzitter het recept schijnt te kennen schetst hij ons een historisch verantwoord beeld van het leven in die forten en lagers. Sommige aspecten die hierbij belicht worden zullen voor het merendeel van de lezers totaal nieuw zijn.

Langs het fort van Bredene en Slijkens en het Wellington- en Napoleonfort stopt de auteur zijn historische wandeling doorheen Groot-Oostende bij dat andere fort van Slijkens dat nooit gebouwd werd. Die 27 bladzijden tekst, voorzien van een aantal illustraties, vormen een soort mijlpaal in onze lokale geschiedenis, die er misschien een paar jongeren zal toe aanzetten om in dit weinig betreden gebied wat dieper te gaan graven.

Zoals altijd is het Jaarboek van "TER CUERE" 1978, een "keurige" uitgave, in een zeer verzorgde stencildruk en evenwichtig geïllustreerd, iets waarvoor we de redactie van harte moeten feliciteren.

Sommigen zullen onze Bredense vrienden de spaarzaamheid verwijten waarmee randnoten en referenties werden ingewerkt. Dit is echter een onderwerp waarover in het verleden reeds vele woorden werden gezegd. Opmerkelijk is echter dat het Jaarboek van TER CUERE de belangstelling krijgt van zo'n 600 gezinnen, zonder de sympatisanten te rekenen. En dat wil nog wel iets zeggen in onze kleine wereld van de Heemkunde en de lokale geschiedenis.

Er werden een 100-tal boeken méér afgedrukt dan er leden zijn. Gegadigden kunnen een exemplaar verkrijgen door storting van 220 F. (post inbegrepen) op rekening : 000-547808-49 van Mevrouw Julia DEFEVER, Rozenlaan 21, 8401 Bredene.

J.B. DRESEN

VERGETEN OOSTENDSE SCHILDERS. VII. EMILE BULCKE (1875-1963)

Emile BULCKE werd op 20 maart 1875 te Oostende geboren als zoon van Ernest BULCKE en Rosalie BESSIRE.

Hij was leerling aan het atheneum van onze stad en 9 jaar oud lieten zijn ouders hem inschrijven als leerling van de "Ecole Industrielle" te Oostende. BULCKE liet niet na zich er te laten opmerken als een waarachtig artistiek talent. Hij behaalde er eerste prijzen in "groot en klein plaaster" en voor architectuur.

Op vijftienjarige leeftijd raakte hij tijdelijk verlamd aan de benen ten gevolge van een ongeval. Hij herstelde maar zou toch steeds de gevolgen van dit gebeuren blijven dragen.

Op 18 jarige leeftijd werd hij leerling van de Brugse Academie voor Schone Kunsten. Zijn professoren waren Edmond VAN HOVE (1853-1912) en Charles ROUSSEAU (1862-1916), twee kunstschilders die in de traditionele romantische en realistische stijl werkten. Vakmensen, zeker, maar kunstenaars die niet behoren tot wat men de "grote namen" noemt.

Anno 1894 behaalde BULCKE te Brugge de eerste prijs tekenen naar de natuur, terwijl hij in die jaren zijn eerste stappen zette als exposant, en wel in de kring "Kunst Genegen".

Na Brugge trok BULCKE uiteraard naar de Academie voor Schone Kunsten te Brussel (1894). Hij ontving er onderricht van de gekende kunstenaars PORTAELS (1818-1895) en Joseph STALLAERT (1823-1903). Ook deze laatsten waren in die tijd zeker geen vernieuwers. We kennen van hen historische doeken, genrestukjes, portretten en decoratieve schilderijen die ons tegenwoordig erg academisch-saai kunnen lijken. Te Brussel behaalde BULCKE, die technisch heel sterk in de schoenen stond, een hele reeks prijzen :

- 1895 : 3e prijs tekenen naar de natuur
1e accessit schilderen naar de natuur
1e prijs tekenen naar de natuur
- 1896 : 2e prijs tekenen naar de natuur
1e prijs kostuumgeschiedenis (het historicisme vierde nog hoogtij !!!)
- 1897 : 1e prijs schilderen naar de natuur
1e prijs stijlgeschiedenis
1e prijs estetica
2e prijs tekenen naar de natuur
1e prijs tekenen naar de antieken.

Dit alles bleek voldoende te zijn voor een groots huldebetoon. Het gebeurde ook, en op 5 september 1897 bracht Oostende haar kunstminnende zoon een nooit geziene hulde.

De viereling werd in 't station afgehaald door een grote massa volk. Toen BULCKE uitstapte speelde de Harmonie "Euterpe", die op 't perron was opgesteld, de "Brabançonne". Schepen DE BREYNE stapte vooruit en feliciteerde BULCKE. De schepen was vergezeld van BULCKE's broers, van Advocaat DE WINTER (voorzitter van de Vereniging van Oud-Leerlingen van het Atheneum), van de kunstschilder Henri PERMEKE en van leden van de Brugse kunstkring "Kunst Genegen". Ook Léon THOMA, D. VERHAEGHE-BAELE, Daniël VAN CRAYENEST en Auguste CHENOT, die de viering op touw hadden gezet, waren present.

De leerlingen van de Brusselse academie waren vertegenwoordigd door de heren VAN DEN BOSSCHE, VAN DER GYNST, CORTVRIENDT, DEBAUD, DESLOVER & VASTEMANS.

Stoetsgewijs ging het dan door de Kapellestraat naar het Stadhuis. Talrijke verenigingen, waaronder "Hoop in de Toekomst" en "Onder Ons" stapten mee op. De harmonieën "Euterpe" en "Fanfare de Flers" zorgden voor de nodige ambiance. Ten stadhuize werd BULCKE opgewacht door Burgemeester PIETERS en de gemeenteraad. Aan speeches ontbrak het toen ook al niet : gratuite woorden, vage beloften, dit alles gevat in ronkende belle-époque rethoriek.

Burgemeester PIETERS overhandigde BULCKE een uurwerk waarin zijn naam stond gegraveerd. VAN DEN BOSSCHE sprak uit de naam van BULCKE's Brusselse vrienden, Gabriël THOMAS uit naam van "Kunst Genegen". BULCKE dankte iedereen en drukte hartelijk de hand van zijn gewezen professor ROUSSEAU.

Artistieke studies waren in die dagen niet denkbaar zonder een studieperiode te Parijs. Dat wist ook BULCKE en hij liet er zich inschrijven bij Léon BONNAT aan de roemrijke Parijsse "Académie des Beaux-Arts". Denk niet dat BULCKE alléén bij BONNAT studeerde : niets is minder waar. Een foto in Jacques LETHEVE's "Daily Life of French Artists in the nineteenth Century" toont ons hoe het er daar aan toeging. Een massa leerlingen (een 30 à 40) samen in een atelier, elk achter zijn ezel, het model schilderen. Uit zijn Parijsse periode dateert ook de prachtige copie naar JORDAENS' "Opvoeding van Jupiter" uit het Louvre (1899 - Oostende - verzameling M.D.). Het werk maakte BULCKE's trots uit.

Een studiereis doorheen de diverse Italiaanse kunststeden zette de kroon op de studie jaren. De stijl van BULCKE's schilderkunst zou verder getekend blijven door alles wat hem tijdens zijn leerperiode werd bijgebracht. Dat zou trouwens een deel van zijn artistentragediek worden : BULCKE bleef zich halsstarrig vastklampen aan de 19de eeuwse traditionele schildersstijl. Hij deed dit tot aan zijn dood in 1963. Expressionisme, cubisme, abstracte kunst, surrealisme ... dit alles was toen al voorbij gegaan. Nooit stelde BULCKE de waarden van de hem bijgebrachte estetica in vraag. Rotsvast geloofde hij in academisme en realisme. Het was zijn opinie, hij bleef ze trouw.

(wordt voortgezet)

Norbert HOSTYN

DE SLAG AAN DE PENE

Ons medelid Raf SEYS laat ons weten dat de 3de zwiigende voettocht door het slagveld van de Pene op zondag 8 april 1979 van 15 tot 17.30u zal plaats grijpen. Samenkomst aan de kerk van Noordpene om 14.30u (10 km over Kassel). De geïllustreerde gids door Raf SEYS voor een voettocht doorheen het slagveld van de Penevlakte met uitslaande kaart kende een 2de druk. Bestelling door overschrijving van 110 F. op rek. nr 000-0516779-60 van Raf Seys, Ringlaan 1, 8280 Koekelare met vermelding : "De Slag aan de Pene 1677".

O. V.

MUSCAR VERWARD MET MARQUETTE (GOUVERNEUR VAN OOSTENDE 1604) ?

In mijn bijdrage over Muscar ("De Plate", septembernummer, 1977) merkte ik aan het slot op dat André Demedts in zijn roman "Goede Avond" (Orion, Brugge, 1976, p. 248), Muscar bestempelt als 'een mankepoot met een houten been'. Ik bekende toen, niet te weten waar de schrijver dat bevreemdend detail (nergens vermeld in historische werken) gehaald had. Op mijn verzoek om 'n toelichting daarover antwoordde A. Demedts dat hij "de vele aantekeningen (bij de voorbereiding van "Goede Avond") uit een vijftigtal boeken niet bewaard had... hij had het evenwel ergens gelezen...".

Nu meen ik dat kleine mysterie te kunnen verklaren. Volgens mij heeft A. Demedts -bedolven onder een berg notities- Muscar verward met de figuur van de negende en laatste gouverneur van Oostende tijdens het beleg.

Het betreft de kolonel van het Waals regiment Jonkheer Daniel de Hertaing, heer van Marquette, "een heel bekwaam en verdienstelijk bevelhebber" zegt C.A. Van Sypesteyn (Het merkwaardig Beleg van Oostende, 's-Gravenhage, 1887, p. 98-99). Pil. Fleming (Oostende, vermaerde ... Belegeringhe, 's-Gravenhage, 1621) noemt hem p. 202 : "d'Heere Daniel de Harteyn, gheseyt Marquette" en schrijft (p. 574 en 576) "Daniel de Harthain, Heere van Marquette". De niet altijd betrouwbare J.N. Pasquini (Histoire de la ville d'Ostende, Bruxelles, 1863, 2me édit.) spreekt van Daniel de Herstein p. 131 en 146 (noot). Volgens Sypesteyn was Marquette een plaats in Henegouwen (die ik niet kan thuisbrengen) ; Hertaing is dan heel waarschijnlijk het huidige grensdorp Hartain op ca 8 km westelijk van Doornik.

Welnu kolonel Marquette was al in januari 1602 in Oostende geweest "... en later bij een uitval zø zwaar gewond dat zijn rechterbeen moest worden afgezet. De Fransche schrijvers noemen hem "jambe de bois" en bewonderen de vlugheid waarmee hij zich bij de uitvallen altijd vooraan wist te bewegen" (Sypesteyn, p. 99). Onze Hollandse archivaris noemt echter het werk niet waarin die amputatie aangestipt wordt. En vreemd genoeg die ernstige lichamelijke handicap van de gouverneur wordt niet vermeld in de eerste beschrijvingen van het fameuze beleg. De twee uitvoerigste relazen, elk van 600 blz., nl. het boven vermelde werk van Fleming ("zonder twijfel het nauwkeurigste en beste verslag", zegt Sypesteyn, p. 2) en dat van Christophle de Bonours, "Le mémorable Siège d'Ostende", (Bruxelles, 1628), reppen er niet over. En evenmin het Duitse "Belagerung der Statt Ostende. Journal ..." uit 1604, en Henri L. van Haestens "Beschrijvinghe van de belegeringhe der Stadt Oostende". (Leiden, 1614, 2de gewijzigde uitgave). Daarbij moeten wij bedenken dat Fleming, van Haestens en de onbekende auteur van het Duitse werk aan de kant van de belegerden stonden. Sypesteyn heeft dus die belangrijke bijzonderheid bij latere Franse schrijvers gevonden. Er was immers een overvloedige literatuur over het vermaerde beleg ontstaan.

Pasquini dikt die handicap flink aan want p. 145-146 schrijft hij : "De Marquette, qui était arrivé avec une jambe de bois, et qui avait ensuite la main, puis le bras droit emportés, dut signer la capitulation de la main gauche". Ook dat feit wordt niet door andere schrijvers vermeld", voegt Sypesteyn eraan toe (p. 108, noot 3). Dat leert ons weer op welke onberekenbare manier de geschiedenis soms bedreven wordt.

Op een of andere wijze moet A. Demedts die twee kolonels (Marquette en Muscar) verwisseld hebben. We mogen overigens niet verwachten dat voor een romanschrijver de historische waarachtigheid de hoogste wet is. Ook hier eist de artistieke vrijheid haar rechten op en speelt de ongebonden scheppende verbeelding mee. En is een bevelhebber mankepoot of een piraat mankepoot (cf. Treasure Island) niet een dramatischer personage ?

De 19e eeuw is tamelijk rijk aan gidsen voor toeristen. Eén van de beste is "Belgium, Aix-la-Chapelle and Cologne. An entirely new guide book for travellers" (London, 1859), uitgegeven door de kunsthistoricus W.H. James Weale (1832-1917). Het wetenschappelijk niveau van deze in-octavo van 486 bladzijden munt uit boven het werk van zijn tijdgenoten. Het boek steekt vol archeologische bijzonderheden en geeft vooral waardevolle kunsthistorische informatie. Weale heeft trouwens later baanbrekend werk verricht op dit gebied en wordt terecht de pionier van de geschiedenis der Vlaamse Primitieven genoemd.

In 1856 vestigde de Engelsman zich te Brugge. Het jaar daarop reisde hij gans ons land en de naburige streken door, zodat zijn boek oorspronkelijk en levendig is. De bijdrage over onze stad is slechts kort maar interessant.

Wij bieden enkele uittreksels in vertaling.

Oostende telt 15.681 inwoners ; van wie 250 vreemdelingen, meestal Engelsen ; dientengevolge wordt er veel Engels gesproken. Een Engelse Protestantse Kapel bevindt zich in de Witte Nonnenstraat, de predikant heet Davis, die per jaar 80 pond ontvangt van de Belgische regering. Er is ook een Engelse consul (de Heer Currie, Langestraat), van wie een Engels onderdaan een paspoort kan krijgen, indien hij zo nalatig is geweest zich geen aan te schaffen in Engeland.

... In 1830 kwam er een regelmatige "stoom-verbinding" tot stand tussen deze haven en Engeland, en kort daarop werd zij met de voornaamste steden van Duitsland en Oostenrijk aangesloten door een bijna ononderbroken spoorlijn. De versterkingen, door de Nederlanders aangelegd in 1816-1821, zijn werkwaardig sterk, omdat dit één van de vestingen aan de grens was, die bedoeld waren om het land aan de Franse zijde te beschermen.

De stad kan zich weinig beroemen op bezienswaardigheden. De kerk, toegewijd aan Sint-Petrus en Paulus, dateert slechts van 1729, en bevat niets dat het zien waard is, uitgezonderd een preekstoel in hout uitgesneden (1674) ; een schilderij door Ph. De Champagne, dat de heiligen van het Oud Testament in aanbidding voor het H. Sacrament voorstelt ; een ander schilderij door G. Bakereel met de H. Carolus Borromeus, die de pestlijders te Milaan hulp verleent ; en een fijn geborduurde banier door Grossé. In het stadhuis, in 1711 gebouwd, bevindt zich een goed portret van Maria-Theresia door De Visch.

De "Digue" - een zeedijk, 40 voet hoog en een halve mijl lang, is afgezet met steen en bevloerd met rode bakstenen in 1836 - en de twee houten pieren of havenhoofden, die uitsteken langs de zijden van de haveninkom, vormen aangename wandelplaatsen, die 's avonds dikwijls bezocht worden.

Oostende is een geliefde badplaats, die tijdens de zomer vaak bezocht wordt door Duitsers en Russen, en nu en dan vereerd wordt met de aanwezigheid van de Koninklijke Familie, die met hun gevolg drie betrekkelijk goede huizen in de Langestraat betrekken. Het badseizoen begint onmiddellijk na de Zeewijding op de eerste zondag na 29 juni, en van dan af tot oktober wemelt de zee, aan ieder einde van de "Digue", van baders van beider kunne, die door de politie verplicht worden badcostuums te dragen.

In het Stadhuis, op het Wapenplein, is de Casino gevestigd. Zij bevat een balzaal, 150 voet lang en gedurende het seizoen geopend. De toegangsprijs is schappelijk en biedt niet alleen toegang tot deze instelling maar ook tot het Kursaal op de dijk, de "Cercle du Phare" en de "Jardin des Princes", waar drie maal per week concerten gegeven worden door de militaire kapel van het garnizoen.

Onder het Casino bevindt zich een soort Leesclub, goed voorzien van Engelse en buitenlandse kranten, waartoe enkel abonnees en hun vrienden toegang hebben. Er is ook biljart en speeltafeltjes zijn voorhanden ; het dominospel heeft echter, zoals overal elders in België, de overhand. Er bevindt zich ook een klein theater in de Weststraat, dat eenmaal per week open is.

... De stadspoorten worden op een zeker uur gesloten ; vreemdelingen zouden altijd moeten te weten komen op welk tijdstip dit geschiedt, want zij zullen, ingeval zij later binnenkomen of uitgaan, niet alleen moeten betalen maar ook een aanzienlijke kans lopen lange tijd te moeten wachten.

Benevens de parochiekerk, hierboven vermeld, is er in de Capucijnenstraat een kerkje, waarvan de onderpastoor E.H. F. De Coene de Engelse taal spreekt.

Buiten de Brugse Poort bevinden zich de Oesterbanken (Huitrières), zoutwatertanks waar oesters na hun aankomst uit Engeland gemest worden. Er is een ander dichtbij de Vuurtoren (Phare), een Dorische stenen zuil, 85 voet hoog, in 1772 opgericht door Dewez. De oesters worden van hier vervoerd naar Brussel en Keulen onder de benaming "Huitres d'Ostende".

E. SMISSAERT

AANWINSTEN BIJ DE PLATE

Ons medelid, de heer Pierre ENTE, schonk de kring een fotografie, voorstellende : de binnenkoer van de brouwerij DESWAEF, Wellingtonstraat 12, anno 1906. De opname werd verwezenlijkt door de gekende Oostendse beroepstograaf F. ASAERT-PIERLOOT, destijds werkzaam in de Kerkstraat.

Het gaat hier om een uiterst interessante fotografie : heel duidelijk zien we het reilen en zeilen van een brouwerij in het begin dezer eeuw : op de binnenkoer het talrijke personeel met de paardekarren, waarmee de dranken werden besteld, op de achtergrond een kar met een groot vat, de gebouwen enz... Een boeiend en tevens pittoresk beeld van een verdwenen wereld en een bewijs te meer hoe nuttig de fotografie kan zijn voor locale geschiedenis : één beeld vertelt meer dan 10 bladzijden tekst.

Nogmaals onze dank aan de heer ENTE en misschien nog een oproep aan onze leden om allerhande oude foto's met betrekking tot Oostende (strand, bedrijfsleven...) niet weg te gooien maar ze aan "De Plate" te schenken.

N. H.

EEN MOOIE VERTELLING GESITUEERD TE OOSTENDE...

Onlangs kwam mij toevallig een novelle van Jo De Meester onder ogen in "Dietsche Warande en Belfort", 1961, blz. 386-391. De auteur (jong, oud, man of vrouw ?) is mij onbekend, maar ... "scripta manent !", niet ? Het stukje proza draagt de mooie, romantische titel : "Idylle te Oostende". Dit kort prozaverhaal is een episode uit het leven van Jeroom Goedertier, met verlof in het Palace-Hotel, die, arme inktkoelie op een kantoorkruk van "Flensjes-Flansjes, p.v.b.a.", zich éénmaal per jaar te Oostende laat verwennen en zijn fantastische dromen voor waar aanneemt. Over de intrige laat ik niet veel los : hij ontmoet een liefvallig meisje, dist haar grootse verhalen op, maar zij heeft hem vlug door...

E. SMISSAERT

Onze levensgewoonten en ons milieu wijzigden in amper 50 jaar vaak dermate, dat de steden dikwijls grondig veranderden. Oostende spant hierin jammer genoeg een door vele stadsgenoten weinig begeerde kroon. Van onze, eertijds wereldberoemde Koningin der Badsteden is inderdaad nog slechts weinig bewaard gebleven. Twee wereldoorlogen en een dekadente moderniseringsrage verminkten de vertrouwstadskern dermate, dat de Oostendenaar zich als een vreemde in eigen stad ging voelen. Uit liefde voor hun geboorteplaats en heimwee naar de glorie-tijd of hun jeugd begonnen, zowel autochtonen als vakantiegangers oude foto's, stadsplannen, prentkaarten, uit het gebruik verdwenen gebruiksvoorwerpen of souvenirs allerhande te verzamelen.

Enkele helderzienden, zoals voorzitter zaliger E. De Taeye stichtten heemkundige kringen, legden de basis voor een folklore museum of vergaderden in kringen, alwaar men tussen pot en pint een stevige boom kon opzetten over zijn innig gekoesterde jeugdherinneringen. Men bestudeerde met herboren ijver de plaatselijke geschiedenis en schreef heemkundige verhalen of gaf dialektische woordenboeken uit en op alle mogelijke manieren probeerde men de nog enkele aan de slopershamer ontsnapte typisch Oostendse huizen, monumenten of landschappen door klassering of restauratie van de ondergang te redden.

Voor ons, filatelisten, leidde deze nostalgische drang bij de enen tot het opbouwen van een thematische verzameling over de historie van onze stad, bij anderen tot het bestuderen van de Oostendse marcofilie of het grasduinen in de plaatselijke postgeschiedenis. Het is pas wanneer men deze geschiedenis wil oprakelen dat men ondervindt hoe weinig hiervan nog geweten is. Pas na uren opzoeken in de archieven en het napluizen van de zeldzame gespecialiseerde, maar soms toch foutieve literatuur slaagt men erin de puzzel enigszins weer bijeen te voegen.

De oudste tot op heden teruggevonden brief verstuurd vanuit Oostende dateert van 1602 en de eerste vermelding van het bestaan van een Post Comptoir die ik kon terugvinden komt uit 1729. Toen bevond dit kantoor zich in de Langestraat, schuin over het St.-Niklaasstraatje, precies daar waar achteraf het Koninklijk Paleis zou verrijzen.

Het paalde achteraan aan de afspanning "Het Vliegend Peerd", dat uitgaf in de Brabantstraat en van waaruit dagelijks postkoetsen met reizigers en post de verbinding met het binnenland onderhielden.

In 1792, onder de Franse hervorming, veranderde de postdienst van een privé instelling in een rijksdienst, met als voornaamste doel het algemeen belang van het volk te dienen. (1)

Dank zij een aankondiging in de krant "Gazette van Gend" van "19 maerte 1795" weten we dat de toenmalige postmeester F. de Rudder noemde en dat de Post Comptoir zich nog steeds in de "Lange straete binnen Oostende" bevond. De post zou daar gevestigd blijven vermoedelijk tot in 1850.

Eenmaal het bestaan van het Koninkrijk België verzekerd, richtte Koning Leopold I zijn aandacht vooral op de uitbouw van snelle verbindingen met het buitenland en om persoonlijke redenen vooral met Engeland. Reeds in 1838 huldigde men de spoorlijn Brussel-Oostende in om aansluiting te krijgen op de schepen die dagelijks van hier uit naar Engeland afvaardigen.

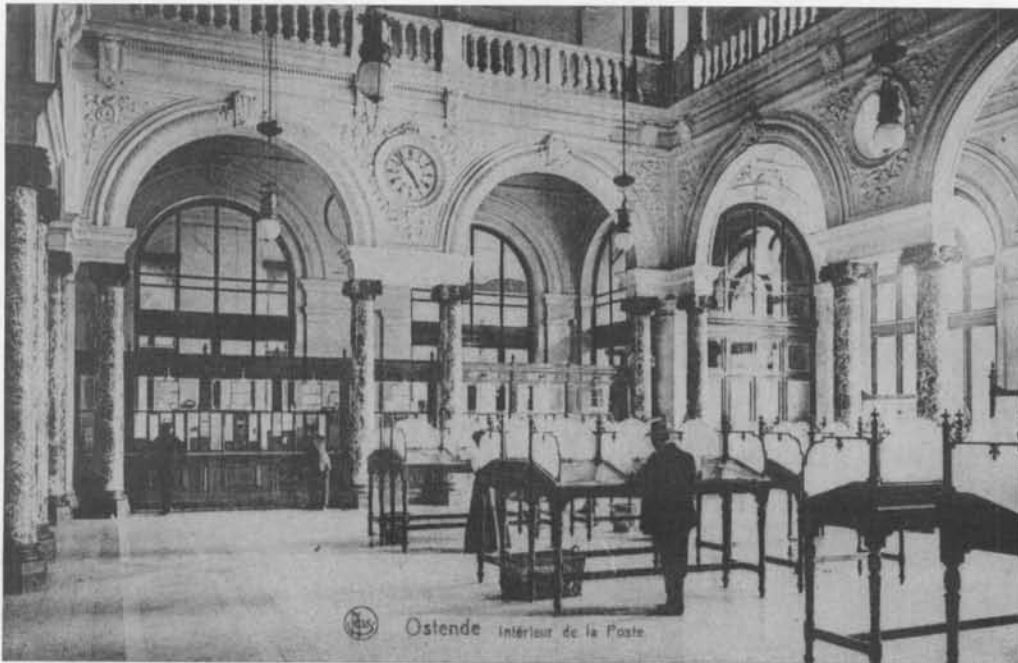
In 1841 was Joseph Delsart alhier postmeester en in 1844 voltooiden men het nieuwe stationsgebouw bij het tweede handelsdok.

Ingevolge de samensmelting van spoor en postdiensten in één staatsinstelling, verhuisde men het kantoor naar dit station. Deze verhuis (1850 ?) bracht echter een stortvloed klachten teweeg, want het postkantoor lag nu een heel eind buiten de stadskom en alle mogelijke touwtjes werden gemanipuleerd om deze belangrijke staatsdienst weer in de stad te krijgen. Ondertussen verving de spoorweg meer en meer de diligence.

HET POSTGEBOUW (1905 - 1945)

.... Zoals een Spaans paleis (1905)

.... Een zeldzaam binnenzicht (circa 1910)

Puinen, een bunker of water van het Postgebouw in 1945 overbleef

In 1844 bezat men in Oostende nog 6 voertuigen maar op 25 februari 1861 verscheen in het Belgisch Staatsblad (nr. 204) de aankoniding dat men vanaf 25 juli e.k. in het huis nr. 2 op het Wapenplein een bijkomend kantoor zou openen, dat naast het kantoor in het stationsgebouw onafhankelijk zou werken en als naam OSTENDE-CENTRE zou krijgen. Het ander kantoor noemde men gewoon OSTENDE-STATION. (20 juli 1864) Dit laatste kantoor had evenwel nog slechts weinig te doen en op 8 juni 1866 supprimeerde men het en kreeg deze op het Wapenplein nu de naam OSTENDE-CENTRAL.

Op 25 maart 1870 (omz. 975) verhoogde dit kantoor tot de graad van Ontvangerij 3e klas, op 9 oktober 1873 (omz. 1253) tot tweede en op 31 juli 1902 tot eerste klas (B.O. 162). Ondertussen had men reeds op 22 juni 1878 in het Kursaal een tijdelijk postkantoor in gebruik genomen, terwijl men op 15 maart 1887 het eerste permanente bijkantoor in het stationsgebouw heropende. Bureeloverste E. Stocker geholpen door bediende L. Verbrugge, twee brievenbestellers A. Demolin en P. Wacquenier en een kandidaat-brievenbesteller L. Dewulf verzekerden er dezelfde diensten als in het hoofdkantoor. Tussen 1873 en 1886 was dit reeds naar de Witte Nonnenstraat verhuisd, recht over het oud Justitiepaleis en naast apoteek Decock (nr. 10).

Er was aanvankelijk maar één loket en vooral op marktdagen heerste er een grote drukte. Met het verhogen in graad kwamen er natuurlijk ook meer loketten. In 1886 was de postontvanger toen daar E. Berleur en er werkten 25 bedienden en brievenbestellers. Reeds toen was het gebouw te klein tijdens het seizoen. In 1892 was men nog steeds in ditzelfde gebouw (nu nr. 12) en de postmeester F. Van Gemert had er 24 man onder zijn leiding. Het nu werkelijk vervallen gebouw met smalle, donkere ingang en zeer nauwe loketten wekte hoe langer hoe meer de ergernis op van de plaatselijke bevolking en de steeds maar groter wordende schare toeristen. Een eerste poging om een nieuw kantoor te bouwen strandde op de bemoeizucht van de plaatselijke handelaars en politici, maar toen Leopold II er zich mee bemoeide, ging alles zeer snel. Hij riep architect De Wulf uit Brugge bij zich in Parijs, overhandigde hem de plannen van het Spaans Paleis op de in 1900 te Parijs gehouden tentoonstelling en gaf hem de opdracht op zijn grond en volgens dit plan een gebouw op te richten waar de posterijen onderdak zouden vinden.

Ondanks heel wat verzet tegen dit met ornamenten en torentjes overladen gebouw drukte Leopold II zijn willetje door en in 1906 huldigde men het nieuwe postkantoor in op precies dezelfde plaats waar heden nog altijd Oostende 1 gelegen is.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het hoofdpstkantoor gebombardeerd. Men verhuisde toen de ganse inboedel naar de Kapellestraat 77 in het gebouw van de Generale bankmaatschappij. In het oude postkantoor werd een bunker gebouwd en toen de Duitsers de stad ontruimden in 1944 liet men het springen (vooral om de telefoonleidingen te vernietigen).

Eind juli begin augustus 1946 verhuisde het hoofdpstkantoor naar de Stedelijke Meisjesschool in de Witte Nonnenstraat 37. Tijdens de overstroming van Oostende in 1953 liep het zeewater dit kantoor binnen en bereikte een hoogte van 85 cm. De postboden vonden een onderkomen in het oefenlokaal van de handboogschuttersgilde "Sint Joris" op de De Smet de Naeyerlaan. 's Anderendaags, 2 februari omstreeks 18 uur greep de eerste uitreiking van de brieven reeds plaats. Ondertussen waren vooral de vrouwelijke bedienden in het hoofdpstkantoor druk bezig de smeerboel op te ruimen. Dagenlang droogde men zegels en postdokumenten opgehangen aan waslijnen.

Op 14 januari 1954 verhuisde men tenslotte naar het door architect Gaston Eysselinck gebouwde luxekantoor en toen men boven de ingang een beeldengroep van Jozef Cantré aanbracht, herdoopte een olijke reporter het gebouw in het "Borstkantoor".

W. MAJOR

- (1) De laatste of voorlaatste (?) postmeester van die periode was Jacobus BOWENS. De auteur van "Nauwkeurige beschrijving van de beroemde en oude zeestad Oostende".

CHARLES VAN RYSSELBERGHE (1850-1920)

Gentenaar, net als zijn broers Octave en Theo, de gekende kunstschilder. Hij was stadsarchitect te Gent en ontwierp aldus vele scholen en andere openbare gebouwen te Gent (o.a. het Museum voor Schone Kunsten).

Te Oostende bouwde hij het "HOTEL DES THERMES" op de hoek van de Hendrik Serruyslaan-Vindictivelaan-Aartshertoginestraat. Onder de geveldecoraties in eclectische stijl, zoals goed te zien is op foto 66 in "Oostende in Oude Prentkaarten" van Y. VYNCKE, stak een constructie in gewapend beton. Het "Hôtel des Thermes" was trouwens een der eerste gebouwen te Oostende die in gewapend beton werden opgetrokken. Een korte historiek van het hotel en hoe het aan zijn volkse bijnaam "Kanon Hôtel" kwam, leest u ook in "Oude Prentkaarten".

Naast het "Hôtel des Thermes" bouwde Charles Van Rysselberghe "Le Manoir" (Hendrik Serruyslaan 76). Het gebouw is bewaard gebleven. Opgetrokken in een stijl die neo-classicisme combineert met modernere bouwstijlen, komt de gevel waardig en edel over.

OCTAVE VAN RYSSELBERGHE (1855-1929)

Een uitvoerige biografie van O. VAN RYSSELBERGHE verscheen in : F. BORSI, Bruxelles 1900, (Brussel, M. Vokaer, 1974), p. 257. Daarin staan 3 villa's vermeld die hij te Oostende bouwde in de jaren 1902-1903 : "Les Terrasses", "Primerose" en "Trèfle".

In de jaren 1900 werkte hij projecten uit voor de "Compagnie des Grands-Hôtels", een filiaal van de "Wagons-Lits". Die plannen vielen echter grotendeels in het water, figuurlijk dan. Het "Royal Palace Hôtel" dat Van Rysselberghe samen met CHEDAME ontwierp is in die optiek ontstaan. We geven hier geen beschrijving van dit enorme bouwwerk en verwijzen liever naar Y. VYNCKE's "Oostende in oude prentkaarten", p. 134-137 waar men prachtige opnamen van het na 1945 verdwenen hotel vindt.

Het "Palace Hôtel" werd in een zeer snel tempo gebouwd : men begon de werken na het seizoen 1898 en op 12 augustus 1899 had de opening al plaats. Dit gebeuren werd met een concert en een banket de nodige luister bijgezet. Eind augustus sloot het hotel weer voor verdere afwerking.

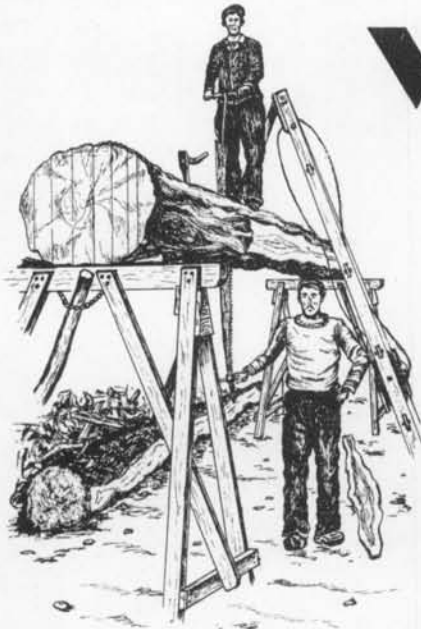
Een ander gekend O. Van Rysselberghe-gebouw te Oostende-Mariakerke was "Le Ponant" voor eigen rekening, op gronden die hij had verworven als vergoeding voor prestaties geleverd voor de "Compagnie des Grands-Hôtels". De kapitalen nodig voor de eigenlijke constructie had Van Rysselberghe verworven ten gevolge van een geding dat hij gewonnen had van Koning Leopold II (1).

Het werd een appartementsgebouw van 5 etages. De gevels en het grondplan waren van een gestrengte symmetrie. Het gebouw was grosso modo als een grote L opgevat. De symmetrie ontwikkelde zich langs een as die de bissectrice was vanuit de hoek naar het midden van het perceel toe. Het grondplan leek goed overwogen en was uiterst boeiend : elk element in de ene vleugel vond zijn spiegelbeeld in de andere vleugel van het gebouw.

De gevels vertoonden een regelmatig, rechthoekig patroon dat als het ware de nuchtere naoorlogse appartementsbouw met gecompartmenteerde gevels voorafschaduwde. Het hoeft echter wel vermeld dat fantasierijke houten ballustraden oorspronkelijke die strakheid wat milderden.

(1) Octave VAN RYSSELBERGHE zou een 12 verdiepingen hoog appartementsgebouw aan 't optrekken geweest zijn nabij het Kon. Chalet. Leopold II eiste afbraak tot op normale hoogte, maar stuitte op het verzet van VAN RYSSELBERGHE. Na een geding zou de vorst zich verplicht hebben gezien het gehele gebouw te kopen. De opbrengst gebruikte VAN RYSSELBERGHE voor de bouw van "Le Ponant".

Bijlage bij "DE PLATE" maart 1979.

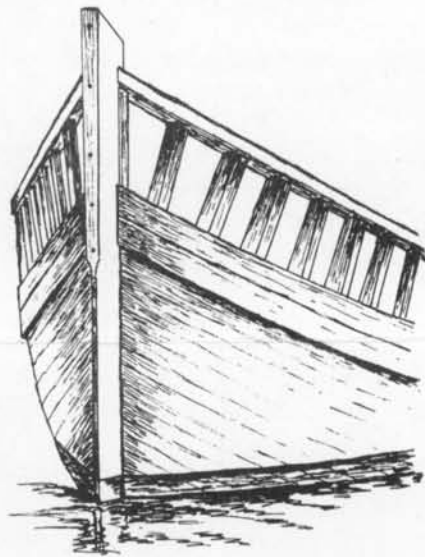

Van Boom

tot

Schip

DE BOUW
VAN EEN HOUTEN
VISSERSVAARTUIG
TE OOSTENDE
IN WOORD EN BEELD

door Raymond BORREY

OOSTENDSE HEEMKUNDIGE KRING

" DE PLATE "

--ooOoo--

" VAN BOOM TOT SCHIP "

Eeuwenlang is de scheepsbouw te Oostende een basisindustrie geweest. Tot voor 30 jaar werden nog bijna uitsluitend houten vissersschepen gebouwd, geleidelijk aan werd echter het hout vervangen door staal en op dit ogenblik staat zelfs het glasvezel-tijdperk voor de deur. Het laatste grote houten vissersschip, de "ANGELUS" 0.31² werd in ons land in de jaren 1948-49 op de werf van J. DENYE te Oostende gebouwd. Het allerlaatste houten vissersschip, van ongeveer 10 meter lengte, op model van de voormalige 0.207 liep op het einde van de zestigerjaren, als een uitzonderlijke opdracht bij diezelfde werf van stapel. Toen deze werf in 1975 gesloten werd betekende dit meteen het einde van de houten scheepsbouw op onze kust. Nu was de kring van scheepsbouwers en sloopstimmerlui een zeer gesloten kring, waar het "stelen met de ogen" als men iets wilde leren als regel gold. Het ging zelfs zover dat bij een bijzonder werk de leerjongens de laan werden uitgestuurd totdat het werk beëindigd was. Over het bouwen van houten vissersschepen werd in ons land dan ook betrekkelijk weinig gepubliceerd. Er bestaat een werkje van PONJAERT over de bouw van de Blankenbergse schuit, dat grotendeels hernomen werd door SEGHERS in zijn boek over de laatste vissersschepen op onze kust; er is een iets uitvoeriger beschrijving van BLY in zijn werk over Zeilvissloepen op onze kust en Gaston en Roland DESNERCK verwerkten gegevens uit verschillende bronnen in een summier beschrijving die voorkomt in deel II van hun omvangrijk werk "VLAAMSE VISSERIJ en VISSERSVAARTUIGEN". En daar stopt het bij. Teneinde bij het weinige dat over dit onderwerp bestaat een aandeel te voegen viert de Oostendse Heemkundige Kring DE PLATE zijn 25-jarig jubileum met de uitgave van een werk over de bouw van een houten vissersschip te Oostende.

ALGEMENE INLICHTINGEN.

De schrijver : Raymond BORREY stamt uit een oud geslacht van scheepsbouwers te Oostende. De uitgebreide familie Borrey heeft nog steeds een uitstekende naam in de Oostendse sloopstimmerwereld en ze zijn er nog steeds synoniem van alles wat met degelijke scheepsbouw te maken heeft. De auteur leerde zijn beroep, voor wereldoorlog II, op de werf van zijn grootvader Jan Borrey en maakte aldus nog het einde mee van de houten scheepsbouw in onze stad. Als jong sloopstimmerman noteerde hij zorgvuldig alles dat verband hield met de bouw van zo'n houten vissersvaartuig. Het resultaat hiervan legde hij vast in een eenvoudig schrijfboek waarbij 100 tekeningen vergezeld van een beschrijvende tekst een ongeëvenaard beeld geven van de ontwikkeling van zo'n bouw. Op vraag van de Oostendse Heemkundige Kring DE PLATE maakte Raymond Borrey zijn tekst en tekeningen nu beschikbaar voor een groter publiek in een uitgave waarvoor we hem dankbaar zijn.

Technische gegevens :

Datum van verschijnen	:	mei 1979
Formaat	:	18 x 24 cm.
Gedrukt op Offsetpapier 90 gr.		
Aantal bladzijden	:	100
Illustraties	:	ruim 100 originele tekeningen van de hand van de auteur.
Met een verklarende woordenlijst door :		J.B. Dreesen.

Prijs :

- Bij voorintekening en vooruitbetaling en dit voor 1 mei 1979 mits storting van 280 fr., zijnde prijs + verzendingskosten op rekening
000 - 1036006 - 46
Borrey - Verburgh R.
Oostende
- Bij het verschijnen mits betaling van 330 fr., te storten op de zelfde rekening.

Elk zegge het voort.

J.B.D.

Iconografie van "Le Ponant" :

prentkaart STAR-OSTENDE-EXTENSION LA DIGUE

prentkaart WB 8. MARIAKERKE (OSTENDE EXTENSION)- SUR LA DIGUE.

Deze bijdrage over Octave VAN RYSSELBERGHE ware niet volledig zonder enkele woorden over zijn belangrijke verwezenlijkingen te Westende-Middelkerke. Samen met Paul OTLET nam hij een groot urbanisatieproject van een duinenstrook tussen Westende en Middelkerke ter hand. Het stratenplan was erg geëlaboreerd en zeer bochtig, daarmee aansluitend bij de mode in de tuinstadurbanisatie van die tijd. VAN RYSSELBERGHE leverde heel wat plannen voor villa's, voor het Kursaal (dat tijdens de Oorlog 1914-18 verwoest werd) en voor het onvolprezen "Hôtel Belle Vue" (1905). Genoemd hotel gaat door als O. VAN RYSSELBERGHE's voornaamste verwezenlijking en is zonder meer een meesterwerk van de moderne Belgische architectuur. Let wel dat de huidige toestand niet meer de originele is ! Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het hotel, net als zoveel ander moois te Westende verwoest. De herbouw gebeurde naderhand niet getrouw aan het oorspronkelijk plan.

Over "Belle Vue" een citaat uit het tijdschrift "A plus" van maart 1975 : "Het is duidelijk dat dit hotel uitzonderlijke architecturale kwaliteiten vertoont, die boven de tijd uitstijgen, en buiten snobisme en "kennersblikken" om, iedereen aanspreken. Zoals alle grote werken is het terzelfdertijd eenvoudig en kompleks, en verenigt het gratie en kracht, vrije interpretatie en traditionele opvattingen, in een weldoend evenwicht dat authentieke architectuur kenmerkt. Bekijkt men vanop een afstand het geheel van de constructie, loopt men om de grote volumes heen, tracht men de afwisseling te ontdekken die de architect heeft aangewend in de kompositie van de gevels, of gaat men de details ervan na, steeds overweldigt een gevoel van beheerst evenwicht de toeschouwer."

De blikvanger van het grote complex is natuurlijk de rotonde aan de kant naar Middelkerke toe. De gevelindeling is er dezelfde in elke travee. Ondaks de repetitie en regelmaat geeft het geheel ontegensprekelijk een indruk van variatie en lichtheid.

Er is voor het "Hôtel Bellevue" te Westende-Middelkerke een klasseringsvoorstel ahangig gemaakt. De Provinciale Commissie voor Monumenten en Landschappen verstrekte op 30 oktober 1978 een gunstig advies.

Iconografie van het "Hôtel Bellevue" :

prentkaart NELS-MIDDELKERKE (WESTENDE). L'HOTEL BELLE VUE.

(toont de vooroorlogse toestand)

prentkaart NELS - WESTENDE SCHOONZICHT PALACE HOTEL

[potsierlijke vertaling van Hôtel Belle Vue].

prentkaart NELS RUINES DE WESTENDE 1914-18. HOTEL DE BELLEVUE COTE LATERAL

THE RUINS AT WESTEND. BELLE-VUE HOTEL - SIDE VIEW

(toont zware verwoestingen)

prentkaart JOS - WESTENDE - HOTEL BELLEVUE

(zicht op zijgevel, kant Zeedijk)

Bibliografie :

Over Octave VAN RYSSELBERGHE en het "Hôtel Bellevue" schreef Alexis DUMONT een bijdrage in het Jaarboek 1952 van de Koninklijke Belgische Academie. Er verscheen een artikel in het tijdschrift "A plus", nr. 6 van maart 1975.

In Knack verscheen in december 1975 een artikel getiteld "Het Zandkasteel van Westende".

N. HOSTYN

ORGELS IN GROOT-OOSTENDE : HET ORGEL VAN DE SINT-JOZEFSKERK - PERIODE TOT 1937

In 1935 werden de plannen om het orgel met een derde klavier uit te breiden opnieuw uit de lade gehaald. Wellicht zal het opzienbarende orgelspel van de nieuwe organist, de heer Joseph BERDEN daartoe wel een stimulans geweest zijn. Er werden voor het bouwen van een nieuw positief heel wat voorstellen gedaan.

Verscheidene organisten werden aangeschreven die uiteindelijk dikwijls tegengestelde adviezen gaven, vooral dan waar het ging om het al dan niet plaatsen van een 16-voet en het overplaatsen van mixturen van het Groot-Orgel. Ter illustratie geven we één voorstel zodat een vergelijking met de definitieve dispositie mogelijk is :

1. Principal 8'
2. Flûte orchestre 8'
3. Dolce 8'
4. Unda Maris 8'
5. Flûte echo 4'
6. Quinte 2 2/3
7. Fourniture (van het Groot-Orgel)
8. Clarinette 8' (van het Groot-Orgel)

Jules ANNEESSENS-TANGHE, leverancier van Z.H. de Paus werd met de uitbreiding belast. Het orgel moest een pneumatische toets en registertractuur hebben. Hier dan de uiteindelijke samenstelling van het orgel :

GROOT-ORGEL :

Montre 16'	Doublette 2'
Montre 8'	Fourniture 3
Diapason 8'	Cymbale 4
Bourdon 8'	Cornet 3
Flûte Harmonique 8'	Bombarde 16'
Viola 8'	Trompette 8'
Flûte octaviante 4'	Clairon 4'
Prestant 4'	

POSITIEF

Quintation 16'	Larigot 1 1/3
Principal 8'	Mixture 3
Flûte Orchestre 8'	Progressif 3-5
Principal 4'	Clarinette 8'
Cor de Chamois 4'	

RECIET :

Bourdon 16'	Plein jeu 3ù
Flûte 8'	Quinte 2 2/3
Cor de Nuit 8'	Octavin 2'
Salicional 8'	Basson-hautbois 8'
Voix céleste 8'	Trompette harm. 8'
Flûte douce 4'	Voix humaine 8'

PEDAAL :

Flûte ouverte 16'	Quinte 10 2/3
Sousbasse 16'	Bombardon 16'
Flûte 8'	Trombone 8'
Bourdon 8'	Clairon 4'
Flûte 4'	

COMBINATIES :

Groot Orgel aan Pedaal
Positief aan Pedaal
Reciet aan Pedaal
Positief aan Groot-Orgel
Reciet aan Groot-Orgel
Reciet aan Positief
Zwelkast Positief
Zwelkast Reciet
Tremolo Positief
Tremolo Reciet
Laag oktaaf Reciet
Hoog oktaaf Reciet
Laag oktaaf Reciet aan Groot-Orgel
Hoog oktaaf Reciet aan Groot-Orgel
Reciet moet 8
Pedaal moet
Algemene crescendo met lichtwijzer (van 1 tot 15)
2 vrije combinaties op al de spelen
3 vaste combinaties op groot-orgel en pedaal
3 vaste combinaties op positief
3 vaste combinaties op reciet
Algemene afsteller
Afsteller tongwerk en mixturen pedaal
Afsteller tongwerk en mixturen Groot-Orgel
Afsteller tongwerk en mixturen Positief
Afsteller tongwerk en mixturen Reciet
Algemene afsteller tongwerk en mixturen
Algemeen tutti en lage en hoge octaven
Afsteller algemene crescendo
Al deze combinaties zijn in werking gebracht met de hand en met de voet.

Op zondag 4 april 1937 (Beloken Pasen) werd het orgel ingespeeld door de heren Léandre Vilain (titularis van de S.S. Petrus en Pauluskerk en van het Kursaal) en door de heer Joseph Berden, Prijs van Uitmuntendheid van het Lemmensgesticht en orgelist van de Sint-Jozefskerk.

Het begon om 16u met een Plechtig Lof opgeluisterd door het koor en door de heer Berden :

- Introductie en Passacaglia van Max Reger
- Koor "O Jesu Mi" van F. Verhelst
- Aria van J.S. Bach
- Ave Maria van J. Faure (gezongen door L. Queeckers)
- Variante op het Paaslied
- Koor "Fili et Filiae"
- Koor "Tantum Ergo" van F.H. Mathias.

Van het recital dat daarop volgde, zag het programma er als volgt uit :
Eerst de heer Berden met de Finale en Allegro Vivace uit de 1ste symphonie voor orgel van Louis Vierne.

Dan de Heer Vilain met :

- Choral Varié in re klein van Felix Mendelssohn
- Pastorale van Alexandre Guilmant
- Toccata en Fuga in re klein van J.S. Bach
- Variations in mi van Fr. Haendel
- Stukken in wisselenden trant (wellicht eigen improvisaties).

Tot slot nogmaals de heer Berden met het Allegro uit de 1ste Symphonie voor orgel van Charles-Marie Widor.

Sinds de grote uitbreiding werden aan het orgel nog heel wat wijzigingen aangebracht. De belangrijkste zullen we in een volgende bijdrage behandelen. Sinds 1937 echter is aan het uitzicht niets meer veranderd. Links en rechts de oorspronkelijke kasten met in het midden de stijlloze zwelkast (beter ware misschien te spreken van een kist) van het positief met achter de ballustrade de speeltafel.

Opvallend is ook wel dat de eisen, die de monumentencommissie bij de bouw van het orgel aan KERKHOFF oplegde (zie "De Plate" 78/167), nu opeens niet meer van tel waren, terwijl een uitbreiding naar de plannen van 1910 (zie "De Plate" 79/23) toch ook mogelijk geweest zou zijn. Men hoeft geen orgelkenner te zijn om te zien dat de vergroting esthetisch geen meevaller is geworden.

Robert HOSTYN

CULINAIRE FOLKLORE

PODDIENK

Laat ons stellen dat er te Oostende een essentieel verschil bestaat, tussen een PODDIENK en een JAN-in-de-ZAK (zie voor dit laatste "DE PLATE", V/2/5 en V/3/7). Waar nu de Jan in de zak sedert geruime tijd uit ons culinair gezichtsveld verdwenen is staat de poddienk er nog steeds midden in. (1).

Waarom juist dit armzalig baksel een zo lang leven beschouwen is, valt misschien te verklaren uit het feit dat het, in de niet al te vette jaren, tussen de twee wereldoorlogen voor de meeste kinderen meer is geweest dan juist maar een "snoepje". De poddienk ontstond toen de bakkers met een overschot van oud brood gingen zitten. Nu is oud brood een modern verschijnsel, zodat poddienks zo oud niet zijn als men ons wel eens voorgeeft.

Het oude brood werd in stukken gesneden en te weken gezet met wat suiker, enkele rozijnen en soms ook krenten. De bakker haalde het mengsel even door elkaar waarna het in een uur werd "afgebakken", zoals dat in bakkersmiddens heet. Het baksel werd vervolgens bestrooid met suiker of chocolade en ging, tot groot genoegen van de schoolgaande jeugd, voor het uitstalraam. Voor de oorlog kostte het stuk poddienk 25 centiemen, dit was op het ogenblik dat men voor een brood 2,25 F. moest neertellen. Sedertdien verdwenen uit dat uitstalraam allerlei ouderwetse baksels om plaats te maken voor produkten die meer met onze welvaartstatus overeenstemden, zo verdwenen de ovenkoeken, de ruggepiesjes en noem maar op, maar de poddienk bleef. Alleen veranderde hij van samenstelling. Oud brood is niet langer meer zijn voornaamste bestanddeel. Dat wordt tegenwoordig niet meer verwerkt maar verkocht "voor de beesten". Als vervangende grondstof worden de overblijvende gebakjes gebruikt. Wie eet in onze consumptiemaatschappij nog gebakjes die een dag oud zijn? Dus de onverkochte patisserie van daags voordien samen met de boterkoeken en de koekebroden die de deur niet meer uitgeraakt zijn worden met warm water of lauwe melk opgezet en -nog steeds - gemengd met wat rozijnen en suiker en daarna gebakken. De procedure bleef gelijk maar de inhoud verbeterde. Van "goedkope polgvulling" evolueerde de poddienk naar het "gebakje". Poddienks kan dan ook nog steeds in de ramen van de meeste bakkers zien liggen, maar het koperspubliek is veranderd. Tegenwoordig zijn het veelal de volwassenen die er om vragen, misschien wel onder invloed van een nostalgie maar half vergeten jeugdijaren. In de omgeving van de scholen is het gebak ook nog wel in trek bij de jeugd maar dan toch minder dan vroeger.

En de prijs? Die evolueerde mee, want tegenwoordig betaalt men 5 tot 7 F. voor een schappelijk stuk poddienk, terwijl de prijs van een "groot brood" zo rond de 30 F. Dus de verhouding in prijs bleef, maar de kwaliteit verbeterde. Smakelijk.

(1) Van het Engels "pudding"

J.B. DREESEN

JAARVERSLAG 1978

1. BESTUUR.

Maakten deel uit van het bestuur op 31 december 1978 :

de heer A. VAN ISEGHEM	voorzitter
de heer O. VILAIN	ondervoorzitter
de heer J.B. DREESEN	secretaris
de heer G. VERMEERSCH	penningmeester

mevrouwen N. DE TAEYE-SNYKERS en J. VALKENBORG en de heren F. BOEHME, F. EDEBAU, L. HOLLEVOET, N. HOSTYN, J. KLAUSING, W. MAJOR en E. SMISSAERT.

a) Deelname aan vergaderingen, werkgroepen en commissies

- In de loop van het jaar werden 10 bestuursvergaderingen gehouden. Op de vergadering van de raad van 7/6/78 gaf de heer EDEBAU een diavoorstelling met als onderwerp "DE EVOLUTIE VAN EEN STADSBEELD. VIJF JAAR UITZICHT OVER DE VISSERSKAAI".
- De kring was vertegenwoordigd door minstens een lid van de raad van beheer op :
  - zes vergaderingen van de Kulturele Raad Oostende door de heer O. VILAIN
  - tien vergaderingen van de Stedelijke Commissie voor Monumenten- en Milieuzorg door de heren J.B. DREESEN en N. HOSTYN
  - zes vergaderingen van de werkgroep "'t BOSJE" (K.R.O.) door de heer O. VILAIN
  - een vergadering van de werkgroep "Infrastructuur" (K.R.O.) door de heer O. VILAIN
  - twee dagen die nodig waren voor de opbouw en afbraak van de tentoonstelling, georganiseerd door de Stedelijke Commissie voor Monumenten- en Milieuzorg in de maand september, door de heren J.B. DREESEN en N. HOSTYN.

b) Algemene vergaderingen

- Een ALGEMENE LEDENVERGADERING ging door op 26 januari 1978. Er waren 87 aanwezigen
- Een ALGEMENE STATUTAIRE VERGADERING ging door op 16 juni 1978. Alle effectieve leden waren aanwezig. Er werden geen belangrijke beslissingen genomen.

c) Secretariaat

Het secretariaat van de kring verwerkte tijdens het jaar 287 stukken briefwisseling.

2. LEDEN

- De kring telde op het einde van het jaar 380 leden. Dit is een verhoging van 28 leden ten overstaan van 1977
- Voor de ledenwerving en het innen van de lidmaatschapsbijdragen hebben zich voornamelijk mevrouw J. VALKENBORG en de heren J.B. DREESEN en G. VERMEERSCH ingezet.
- Necrologie

In de loop van het jaar ontvielen ons de volgende leden :

de heer Gustaaf ROSSEEL, de heer Albert DECROP, mevrouw COLOMBIE en mevrouw Celine MANN.

3. ACTIVITEITEN

a) Voordrachten

Er werden 9 lezingen gegeven, te weten :

- I. donderdag 26 januari 1978
DE VERWOESTING VAN OOSTENDE IN 1940 EN DE WEDEROPBOUW
Voordracht met dia's door de heer F. BOEHME. Er waren 87 aanwezigen
- II. woensdag 22 februari 1978
VERGETEN OOSTENDSE SCHILDERS
Voordracht met dia's door de heer N. HOSTYN. Er waren 82 aanwezigen
- III. donderdag 30 maart 1978
TUSSEN WATER EN WIND
Voordracht met film door de heer BOSSUYT. Er waren 85 aanwezigen
- IV. donderdag 27 april 1978
MERKWAARDIGE GEVELS TE OOSTENDE
Film- en dia-avond met medewerking van de OOSTENDSE FOTO-AMATEURKLUB.
Met commentaar door de heer J.B. DREESEN. Er waren 87 aanwezigen
- V. donderdag 25 mei 1978
HET WESTVLAAMSE LANDSCHAP
Voordracht met dia's door de heer GELDHOF. Er waren 68 aanwezigen
- VI. donderdag 28 september 1978
DE OOSTENDSE ZEEDELIJK IN DE 19de EEUW (1830-1877)
Voordracht met dia's door de heer D. FARASYN. Er waren 98 aanwezigen
- VII. donderdag 26 oktober 1978
DE GESCHIEDENIS VAN DE OOSTENDSE PRENTKAARTEN
Voordracht met dia's door de heer O. VILAIN. Er waren 110 aanwezigen
- VIII. donderdag 30 november 1978
DE OOSTENDSE POSTKANTOREN
Voordracht met dia's door de heer W. MAJOR. Er waren 67 aanwezigen
- IX. donderdag 21 december 1978
ARCHEOLOGIE IN EN ROND OOSTENDE
Voordracht met dia's door de heer E. COOLS. Er waren 72 aanwezigen.

b) Podiumoptreden

Op vrijdag 15 december 1978 werd een OOSTENDSE KLEINKUNSTAVOND gebracht, gespeeld en gezongen door het duo F. VANDERBEKE (instrumentalist) en P. SIMONS alias ZWARTE PIER (vocalist). Het optreden was voorafgegaan door het jaarlijks etentje van de kring. Het gebeuren vond plaats aan boord van de WEST-HINDER. Er waren 78 deelnemers.

c) Studiereis

Op zondag 19 juni 1978 ging een studiereis door naar de POLDERHOEVEN VAN HET MIDDELLAND en VEURNE onder leiding van de heer J.B. DREESEN. Er waren 55 deelnemers.

d) Studiedagen

- Op 20 mei 1978 namen mevrouwen N. DE TAEYE en J. VALKENBORG en de heren J.B. DREESEN, E. SMISSAERT en A. VAN ISEGHEM deel aan de STUDIEDAG in verband met de Heemkunde die door het Verbond te Roeselare was ingericht.
- Op 21 mei 1978 namen de heer en mevrouw L. HOLLEVOET en de heer en mevrouw J. KLAUSING deel aan de WESTVLAAMSE DAG te BOKRIJK.

e) Andere activiteiten

I. Jaarlijkse veiling

Op donderdag 26 januari 1978 ging onder leiding van de heer O. VILAIN de jaarlijkse veiling voorbehouden aan de leden door. Er waren 87 aanwezigen en er werden 82 stukken geveild.

II. S.O.S. Kaaistation

De kring verleende haar medewerking en steun aan de werkgroep en actie voor het behoud van het KAAISTATION, bij monde van de heren J.B. DREESEN en O. VILAIN.

III. Actie "Red het Bosje"

De kring verleende haar medewerking en steun aan de actie "RED HET BOSJE" bij monde van de heer O. VILAIN.

IV. Bezoek van zustervereniging

Op 12 februari bracht onze zustervereniging TER CUERE een bezoek aan ons HEEMMUSEUM. De heer J.B. DREESEN zorgde voor de organisatie van dit bezoek. Er waren 25 deelnemers.

V. Weekend van de Toerist

In de maand juli verleende de kring zijn medewerking aan het WEEKEND VAN DE TOERIST een initiatief van de Stad Oostende. Gedurende gans een week-einde werd het museum gratis opengesteld voor de toeristen. Zorgden voor de begeleiding van de toeristen de heren G. VERMEERSCH en D. VAN DUYVENBODEN.

VI. Gouwdag van het VERBOND VAN DE VLAAMSE ACADEMICI

De heren J.B. DREESEN en O. VILAIN verleenden hun medewerking aan de Gouwdag van het V.V.A. op 14 november 1978.

VII. Optreden van het Oostendse Poppentheater KALLEMOEIE

Op vrijdag 17 november 1978 organiseerde de kring in samenwerking met het Marionettentheater KALLEMOEIE een avond waarop het stuk "DE TERUGKEER VAN SMIDJE SMEE" gespeeld werd. De heer J. KLAUSING coördineerde deze avond. Er waren 85 aanwezigen.

VIII. Wetenschappelijk onderzoek

De heer J.B. DREESEN verleende zijn medewerking aan een onderzoek betreffende de vormen en de verspreiding van TRADITIONAL ROWLOCKS (dollen en dolijzers) georganiseerd door het het NORSK ETNOLOGISK GRANSKING.

4. MUSEUM

a. Bezoekers

5.929 Personen bezochten in het jaar 1978 het museum. Dit is ten overstaan van 1977 een vermeerdering van 1.729 personen. Deze verhoging in het aantal bezoekers vind zijn oorzaak bij het vermeerderd bezoek van de leerlingen van de Oostendse scholen en de Zeeklassen.

b. Onderzoek en catalogering van de verzameling porcelein

Door de heer N. HOSTYN werd samen met enkele leerlingen van zijn cursus Kunst-geschiedenis een begin gemaakt aan het onderzoeken en catalogeren van de verzameling porcelein in het museum.

c. Aankopen

Door de kring werden aangekocht :

- een FOTO MET KADER voorstellende de scheepswerf van Hamman in de derde dok omstreeks de eeuwwisseling
- een TEGEL van de Sint-Sebastiaansgilde
- een AFFICHE van het Belgisch Boks Kampioenschap te Oostende in 1940
- een DRAAIMOLEN met 8 tentoonstellingspanelen.

d. Veranderingen

Door de zorgen van de heer G. VERMEERSCH werden de volgende werken en veranderingen aan de verzameling van het museum gerealiseerd :

- inkaderen van een affiche i.v.m. de RENBAAN
- inkaderen van het schilderij DE GROTE MARKT TE OOSTENDE
- opmaak en inrichting van een toonkast voor de publicaties
- opmaak en inrichting van een toonkast voor materiaal uit het SCHEEPSBOUW-AMBACHT
- opmaak van een ingekaderd bord voor de tentoonstelling van FOTO's betrekking hebbende op de OOSTENDSE SCHEEPSBOUW.

e. Aanwinsten

De hiernavermelde personen schonken volgende voorwerpen aan de kring :

Mevrouw BLONDE	een BEELDJE van Vlissingse vrouw uit de visafslag;
de heer R. BORREY	24 werktuigen uit de scheepsbouwsector ;
	een verkleind model van een boot in aanbouw ;
	een halfmodel van een Oostendse zeilvissloop ;
	een half scheepsmodel ;
	een model van kiel met zandstrook.
de heer R. BORREY (Koekelare)	een kop uit de Karnavalstoet te Oostende in 1936 ;
de heer en mevrouw BARRAT	enkele oude foto's ;
mevrouw P. CARROEN	een visben ;
	een foto uit de 19de eeuw ;
mevrouw CHEULLET	een waterverfschilderij voorstellende een zeeman ;
de heer DAWYNDT	documentatie i.v.m. de Soldatenkring te Oostende ;
mevrouw DECLOEDT	een oude foto betreffende de 2de handelsdok ;
mevrouw DESCHEPPER-DREESEN	een houten wastang ;
mevrouw GERARD	een sluitstuk voor fanteneel ;
de heer HOLLEVOET	een hoedenvorm ;
de heer S. IPPEL	drie ingekaderde foto's ;
de heer R. LABEKE	een reglement verenigde huurders uit de 19de eeuw ;
de heer PINCKET-MONTENY	een zilveren sigarettenkoker met ere-diploma ;
de heer A. MUYLE-KESTEMAN	twee poppetjes van de Ostendia Schotten ;
de heer SMIS	een oude factuur uit de bloemenhandel ;
de heer J. VYVEY	een bak met timmergerief ;
de heer A. VAN CAILLIE	twee foto's van het vroegere Lunapark ;
de heer VANDAMME	een akwarel met ontwerp Marie-Joséplein ;
mevrouw VAN GLABBEKE	een model van het binnenschip "Mathilde" ;
de heer VAN WALLEGHEM	een scheepsmortierbom uit de 18de eeuw ;
mevrouw VAN TROOST	vier vaantjes voor kaarterversenigingen ;
mevrouw VAN WAESBERGHE	een marinedegen ;
	een gordelriem voor marinedegen ;
	een gekleurde litho van de Keizerskaai ;
	een "Diplome pour concours des bébés" ;
de heer VERAERT	twee foto's "Derde Kursaal" en "Watertoren"
de heer R. VERBANCK	een foto "Paster Pype tijdens zijn laatste mis aan boord van de Zinnia"

mevrouw F. WOUTERS
de heer Raymond BORREY
Heemkring TER CUERE

het schilderij "Maritiem Commissariaat" door
Van Cuijck en afkomstig uit de vroegere Biercoo ;
een foto van Paster Pype ;
een tekening van een te bouwen zeilvissloop ;
een beker van een Whistmaatschappij uit de
Jozef II straat.

f. Ter beschikking gesteld

Door de firma P. VERSLUYS en zonen PVBA, uit Bredene werden ons de volgende schilderijen ter beschikking gesteld :

- DE GROTE MARKT TE OOSTENDE - en - DE SINT PIETER EN PAULUSKERK TE OOSTENDE, beiden geschilderd door VAN CUYCK en afkomstig uit de vroegere Biercoo.

g. Zorgden voor het museum

De heren G. VERMEERSCH en D. VAN DUYVENBODEN stonden in voor de uitbating. Mevrouw N. DE TAEYE en de heer N. HOSTYN zorgden voor het instandhouden en het tot recht brengen van de verzameling.

Mevrouw N. DE TAEYE en de heren J.B. DREESEN, N. HOSTYN, A. VAN ISEGHEM en G. VERMEERSCH vormden de Werkgroep museum.

h. Herschikken en onderzoeken van de verzameling CHOCQUEEL

De heer E. COOLS en enkele medewerkers van het Verbond voor Oudheidkundig Bodemonderzoek in West-Vlaanderen beëindigden de eerste fase in het herschikken en onderzoeken van de verzameling Chocqueel.

5. PUBLICATIES

a. Tijdschrift

Het tijdschrift verscheen op de voorgestelde data in januari, feb., maart, april, sept., oct., nov., dec. De nummering van de bladzijden werd doorlopend gemaakt. In het totaal werden 174 bladzijden tekst en 6 fotobladzijden gepubliceerd. De heren O. VILAIN, J.B. DREESEN, J. KLAUSING, W. MAJOR en E. SMIS-SAERT vormden het redactiecomité.

De heer J. KLAUSING maakte een INHOUDSTAFEL op van de jaargang 1977.

b. Andere uitgaven

In de maand december verscheen onder auspiciën van de kring het "Oostends Oesterboek" van de hand van de heren R. HALEWYCK en N. HOSTYN.

c. Aanwinsten boekenfonds

Van onze zustervereniging TER CUERE mocht de kring de volgende werken in ontvangst nemen :

- BREDENE IN OUDE PRENTKAARTEN
- JAARBOEK 1977.

Van onze zustervereniging HOUTLAND mocht de kring het volgende werk in ontvangst nemen :

- JAARBOEK 1977.

6. GIFTEN

De kring mocht een geldelijke gift in ontvangst nemen van :

- de heer en mevrouw HEILMAN
- mevrouw GRYSPEERD-MESSING
- Boekhandel CORMAN
- Antikwariaat BROCANTIA.

De financiële instelling AN-HYP schonk ons 5000 gedrukte kافتen voor het tijdschrift.

J.B. Dreesen
Secretaris

A. Van Isegheem
Voorzitter

Het was de laatste zondag van de maand juli 1769. De klokken van de Sint Pieters- en Pauluskerk beierden over de stad de algemene verzameling van de gelovigen uit voor de Hoogmis. In de geul dobberde rustig de pas binnengelopen Engelse pakketboot. De enkele passagiers, de geringe hoeveelheid bagagie, de post waren al door een Engels sloepje aan de wal gezet. De matrozen trokken hun jolletje op de Rocheplate tegen aan het Westerhoofd om hun boot eens een extra grote beurt te geven. Er werd gesleurd met lederen emmers zeewater die over en in de boot werden gegoten. Er werd geschrobd, gewreven, gefrot van je welste, met een zorg en een overtuiging die alleen Engelse bootslui kunnen opbrengen voor varend hout.

Intussen ging in de grote kerk de Hoogmis door, gecelebreerd door de heer Pastoor en zijn twee "Capelaenen", opgeluisterd door het "kerkchorael" en door een kleine muziekkapel onder de leiding van "sieur Charles Pitzchinsky eerste violist ter meergenoemde parochiale kercke".

Nu was het in die tijd een gevestigde traditie, een heilige traditie in onze gewesten, waar de Rooms-Katholieke godsdienst nog staatsgodsdienst was, dat tijdens de Hoogmis de uitvoering van eenderwelk werk op de openbare weg verboden was. Alleen in gans bijzondere omstandigheden en met de toelating van de pastoor of van de baljuw kon van deze algemeen geldende regel afgeweken worden.

"Dheer Joannes Baptiste Schottey Bailliu deser stede" werd door een of ander gelovige ziel uit de stad op de hoogte gebracht van de bijna als heiligschennis aangeschreven activiteiten van de Engelse matrozen.

De baljuw, die in feite de vertegenwoordiger was van de vorst binnen de goede stede van Oostende, was nu precies niet de persoon die de volle achting genoot van magistratuur en burgerij. Hij was door de lange arm van een lid van de Raad van Vlaanderen, zeer tegen de zin in van hogere Oostendse kringen, in deze functie gearachtereerd geworden eind 1763. Vertelde men hier niet dat hij maar van lager afkomst was, dat zijn vader een simpele "chirurgyn-barbier" was uit de godvergeten parochie van Oost-Vleteren in de kasselrij Veurne, dat hij naar Frankrijk, naar Parijs, Rijsel en Orleans was getrokken om er het weinig gunstig aangeschreven maar zeer in de mode zijnde beroep aan te leren van "paruikmaker" en coiffeur, dat hij opgevist door zijn broer, greffier te Merkem, ingewijd werd in administratie en gerechtszaken. En maar roddelen in het kleine provinciestedje Oostende over "piston" enz., alsof dit iets ongehoord nieuw was dat nog nooit was of zou gebeuren.

Een feit stond echter vast als een paal boven water. Baljuw Schottey had ambities, hij had lef. Of telt dat ook soms niet ?

Voor hem was het een gelegenheid om zich op te werpen als de verdediger, de handhaver van aloude eerbiedwaardige "costuymen" en aldus wat aan prestige te winnen bij de Oostendse bevolking.

Onmiddellijk liet hij de sloep die op de Rocheplate in de zomerse zon te drogen lag aan de ketting leggen. Hij gaf opdracht aan de wacht, opgesteld aan de "Pompe" of Ponton op het Westerhoofd, er voor te zorgen dat de jol aan de Engelsen niet werd vrijgegeven.

Toen de zonen van Albion weer kwamen opdagen om hun jolletje naar de pakketboot te peddelen kregen zij te horen dat hun bootje was aangeslagen. Schuddebollend, niets van de gehele zaak begrijpend, dropen zij af naar hun kapitein. Verbolgen ging deze aankloppen bij de consul van Engeland ter stede, een zekere Irvine. Deze Irvine was nu precies niet een toonbeeld van Engels flegma, van afgemeten Engelse bedaardheid. Hiervoor was hij zich te diep ervan bewust de verdediger te zijn van de rechten van "His Majesty" en van de eerste zeemogendheid ter wereld. En dat wist men in Oostende maar al te goed.

De heer Irvine ging baljuw Schottey opzoeken en gaf hem zeer duidelijk te kennen dat het bedoelde jolletje een onderdeel was van de Engelse pakketboot en als Engels grondgebied diende beschouwd te worden, alleen onderworpen aan de Engelse wetgeving en niet gebonden aan een of ander belachelijke traditie. Kordaat eiste hij de onmiddellijke vrijgeving van de jol, zo niet zou hij stante pede klacht neerleggen tegen de baljuw bij het Hof te Brussel.

Onze baljuw was nu ook wel een man die goed wist dat, wanneer het te Brussel waaide, het te Oostende wel kon gaan stormen. Voorzichtig haalde hij voor de bedreigingen van de Engelse consul bakzeil. In de avond van 1 augustus 1769 mochten de Engels en hun jol komen afhaken. Aan de kapitein van de pakketboot werd medegedeeld dat hij de gebeurlijk opgelegde boete te betalen zou hebben. Maar hiervan kwam niets in huis.

Zo kwam het dat het kuisen van een boot tijdens de zondagse Hoogmis, twee eeuwen geleden, bijna leidde tot een diplomatiek incident.

Andere tijden, andere zeden ....

Daniel FARASYN

CATALOGISEREN PRENTKAARTEN

We horen soms zeggen dat het jammer is dat er geen prentkaartencatalogus van Oostende bestaat. We weten evenwel dat ons lid André Van Caillie daarmee bezig is, maar dat het zeker geen gemakkelijke opdracht is blijkt al te duidelijk uit een voorbeeld dat we zelf aantreffen i.v.m. het Bloemenuurwerk te Oostende :

Alleen onder het nummer 195 van de prentkaarten A. Dohmen (ALBERT) troffen we in onze verzameling volgende variantes aan :

195. - Horloge de fleurs - Flowers Clock (wijzers op 15u50')	1933 ?
195. - L'horloge en fleurs - The flowers Clock (wijzers op 12u15')	1934 ?
195. - L'horloge en fleurs - The flowers Clock (wijzers op 6u40')	1937 ?
195. - Horloge de fleurs - Flowers Clock (wijzers op 10u40')	1938 ?

En zonder nummer :

L'horloge en fleurs - The flowers Clock (wijzers op 12u25')	1935 ?

Typisch is dat geen enkele van onze vóóroorlogse kaarten een Nederlandse tekst heeft.

Er liggen uitgeverslijsten in het Heemkundig Museum opgemaakt door A. Van Caillie, ter beschikking van de verzamelaars van "De Plate". Zo kan ieder zelf reeds een eerste lijst van de Oostendse prentkaarten opmaken om hopelijk de informatie aan A. Van Caillie door te spelen.

O. VILAIN

HEEMKUNDIG MUSEUM

Het Heemkundig Museum van Oostende is iedere zaterdagochtend toegankelijk van 10 to 12u. Leden van "De Plate" hebben gratis toegang op vertoon van hun lidkaart.

G. V.

EEN LATE DOCH WELGEMEENDE NIEUWJAARWENS

Vanwege de heer Hervé STALPAERT, voorzitter van onze Brugse zustervereniging kregen we een kort briefje :

"Na maandenlange ziekte in herstel ... voor Nieuwjaar aan de jubilerende Plate laat ik U een tekst uit 1823 geworden" :

Nieuw - Jaar - Wensch
Der Oostendsche Bargie-Knegten,
voor het Jaar Ons Heer 1823.

Ik wensch, uw een Nieuwe-Jaar,
Een jaar, vol van genugten,
En dat wij onder malkaar,
Niet langer en mogen zugten:
'K wensch, ook dat God gaaf,
Veel, commercie in ons land,
'K wensch, in plaats van slaaf,
Een ieder kwam tot stand.

U.-L. Dienaars

De Oostendsche Bargie-Knegten

"De Plate" dankt de Heer Hervé STALPAERT en wenst hem een verder volledig herstel toe in 1979.

O. V.

DE EERSTE ARY-SLEEKSPRIJS

Raf SEYS verschaft ons in een uitgebreid schrijven enkele interessante informaties over de 1ste Ary Sleeksprijs. Wij nemen enkele belangrijke passages uit zijn brief over :

"Ary Sleeks (pseudoniem-anagram van Karel Seys, 1888-1966) vermaakte testamentair een som aan de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, met het doel een Ary-Sleeksprijs te stichten, ter waardering van een Vlaamse letterkundige DIE NOG NIET BEKROOND WERD : wat Ary Sleeks, voor wie hem kende en wetend dat hijzelf nooit gelauwerd werd, typeert ! Dit legaat werd pas bij Koninklijk Besluit van 2 juli 1974 goedgekeurd en pas op 25 oktober 1978 werd de prijs, in het Academiegebouw te Gent, voor de eerste keer uitgereikt.

De Ary Sleeksprijs, bedragende 7.000 F., wordt nu om de drie jaar toegewezen aan de auteur die in deze tijdsruimte de beste in het Nederlands gestelde roman, novellenbundel of essay (ook over folklore) heeft geschreven : naast reeds gepubliceerde, komen eveneens onuitgegeven werken (die in dit geval in manuscript worden voorgelegd) ervoor in aanmerking. De eerste periode omvat de jaren 1975-1976-1977, met als winnaar Werner Pauwels, die op 7 januari 1937 te Gent in een schippersfamilie geboren werd.

Zijn romandebuut dateert van 1967 : zijn alsdan verschenen "Een koele hel" werd gunstig onthaald en snel aangedikt, achtereenvolgens met "Stop een tijger" (1969), "Leugens en krenge" (1971), "Geen zonen meer" (1972), "De nieuwe dode" (1973), "De tijd voor een lichaam" (1974) en "Dameshondje" (1976). Voor deze laatste genoemde roman (uitg. G. Gottmer, Nijmegen/Orion, Brugge, 1976, 111 blz., 240 F.) werd Pauwels de Ary Sleeksprijs toegekend."

O. V.

TEKSTOVERRIDE IS ALTIJD TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

De laatste
uitgegeven boeken
zijn **ALTIJD**
te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Adolf Buylstraat 33

8400 - Oostende Tel. 70.17.33

en in haar bijhuizen

